

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

«Εργασία τεκμηρίωσης ορολογίας στο πεδίο της διεθνούς τρομοκρατίας που διεξάγεται σε Συνεργασία με τη Μονάδα Ορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης Μετάφρασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.»

ΤΙΤΛΟΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ:

“Documentation of terminology in the field of global terrorism in collaboration with the Terminology Coordination Unit of the European Parliament.”

Ονοματεπώνυμο: Πρωτόπαπα Χαρά – Λεμονιά

Αρ. Μητρώου : Ξ2019030

Επιτροπή Εποπτείας :

Σωσώνη Βιλελμίνη

Κοζομπόλης Σταύρος

Κέρκυρα, Ιούνιος 2023

«Εργασία τεκμηρίωσης ορολογίας στο πεδίο της διεθνούς τρομοκρατίας που
διεξάγεται σε Συνεργασία με τη Μονάδα Ορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης
Μετάφρασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.»

Πίνακας Περιεχομένων

Εξώφυλλο.....	1
Πίνακας περιεχομένων.....	4
Πρόλογος.....	5
Κύριο μέρος.....	6
Τεκμηρίωση ορολογίας στα αγγλικά.....	6
Τεκμηρίωση ορολογίας στα ελληνικά.....	10
Σχολιασμός.....	15
Εισαγωγή.....	15
Ανάλυση τεκμηρίωσης ορολογίας στα αγγλικά.....	17
Ανάλυση τεκμηρίωσης ορολογίας στα ελληνικά.....	19
Επίλογος.....	23
Βιβλιογραφία.....	24

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η περίοδος φοίτησής μου στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου ώθησε αναμφισβήτητα την -ήδη προϋπάρχουσα- αγάπη μου για τις ξένες γλώσσες. Καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, η μετάφραση έγινε «δεύτερη φύση» μου, με τις εξειδικεύσεις της τεχνικής, οικονομικής και νομικής μετάφρασης να κεντρίζουν ισάξια το ενδιαφέρον μου. Παράλληλα, εργάστηκα και πάνω στον τομέα της ορολογίας, η εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και πολυδιάστατη φύση του οποίου μου τράβηξε αμέσως την προσοχή. Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η τεκμηρίωση ορολογίας στο πεδίο της διεθνούς τρομοκρατίας στην αγγλική και την ελληνική γλώσσα, στα πλαίσια συνεργασίας με τη Μονάδα Ορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης Μετάφρασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ευχαριστώ θερμά τους επιβλέποντες καθηγητές μου και, ιδιαιτέρως, την κυρία Σωσώνη Βιλελμίνη για τη διαρκή της καθοδήγηση, αλλά και την οικογένεια και τους φίλους μου για την απεριόριστη και συνεχή αγάπη και στήριξή τους.

Λέξεις-κλειδιά: Ορολογία, τεκμηρίωση όρων, διεθνής τρομοκρατία, TermCoord.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Source term*	Language ID*	Part of speech*	Note (Term)	JATE	Term reference *	Definition *	External cross reference (definition)	Source (definition)*	Note (definition)	Synonym	Quasi synonym	Common name	Scientific name	Orthographic variant	Acronym	Abbreviation	Domain*	Subdomain	Context*	External cross reference	Source (context)*	Project*	Subproject*
penalty	EN	noun	The term refers to imposed punishment. It is also widely used in different contexts, namely in sports, with a whole different meaning attached to it.	125003	European Union Agency for Fundamental Rights. EU Charter of Fundamental Rights, Title VI: Justice, Article 49: Principles of legality and proportionality of criminal offences and penalties. Retrieved from: http://fra.europa.eu/eu-charter/article49 . principles-legality-and-proportionality-criminal-offences-and-penalties	"A punishment imposed for breach of a law, rule, or contract; a loss or disadvantage of some kind, prescribed by law for an offence, or agreed upon by the parties concerned in the case of breach of contract; esp. the payment of a sum of money imposed in such a case, or the sum of money itself, a fine."	https://www.merriam-webster.com/dictionary/percussion%20cap	Merriam-Webster. (n.d.). Percussion. In Merriam-Webster.com dictionary.									Law	Global Terrorism	"Each Party shall adopt such measures as may be necessary to make the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties."	https://im.coe.int/16896a56	Council of Europe Treaty Series - No. 106, Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism, Warsaw, 16.V.2005.	JURI	Global Terrorism
	EN	noun	The term is also widely used in vastly different contexts, such as music and medicine.	168748	James Crossland (2023) Radical Warfare's First "Superweapon": The Fears, Perceptions and Realities of the Orson Bomb, 1898-1899. Terrorism and Political Violence, 36:2, 395-369. DOI: 10.1080/09546553.2021.1934992	"The act of percussing, such as: the striking of a percussion cap so as to set off the charge in a firearm".	https://www.britannica.com/technology/percussion-cap	Encyclopedia Britannica (n.d.). Percussion cap.									Law	Global Terrorism	"It is worth noting that percussion forces, projectiles, and thermal injuries killed the majority of victims in Hiroshima and Nagasaki as opposed to radiation."	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK536869	Albert EA, Grossman SA (Last updated 2022 Aug 8). EMS Terrorism Response. StatPearls.	JURI	Global Terrorism
percussion cap	EN	noun			52019XC0326(02); Explanatory notes to the Combined Nomenclature of the European Union. OJ C 110, 29.3.2019, p. 1-422. Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52019XC0326(02)&qd=1680250077079	"Firearm ignition device".	https://www.britannica.com/technology/percussion-cap	Encyclopedia Britannica (n.d.). Percussion cap.									Law	Global Terrorism	"The percussion cap (KVA3) is assigned for the initialisation of pyrotechnical cartridges PK-50, PK-JM-1, PK-16, PK-35, PK-21M-2, PK-18M, PK-21FL, PK-18M-, PK-7T etc."	https://www.tara.aerospace.com/KVA3	TARA Aerospace AD Aviation Safety and Rescue Systems (n.d.). Percussion cap KVA3.	JURI	Global Terrorism
	EN	noun			United Nations (2019). Handbook on gender dimensions of criminal justice responses to terrorism. Retrieved from: https://www.unodc.org/documents/terrorism/Publications/GEN_DER17_0887_HB_Gender_Criminal_Justice_E_book.pdf	"The act of committing a crime or a violent or harmful act".	https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/perpetration	Cambridge Dictionary (n.d.). Meaning of "perpetration" in English.									Law	Global Terrorism	"Terrorism involves the intimidation or coercion of populations or governments through the threat or perpetration of violence. This may result in death, serious injury or the taking of hostages. These acts must be prevented, and the financing, movement and activity of terrorist networks stopped, in order to prevent future violations of human rights."	https://www.ohchr.org/en/docd.aspx?docid=1680250077079	United Nations (n.d.). Terrorism and violent extremism.	JURI	Global Terrorism
pinfire	EN	noun			Williams, B. C. M. (2016). From Close Drops to Spec Ops: A Pinfire Shotgun Shell from Fort York. International Journal of Historical Archaeology, 20(4), 720-729. http://www.jstor.org/stable/26174292	"of a cartridge having a revolute pin projecting from the rim that when struck by a hammer explodes a cap encased in the cartridge"	https://www.merriam-webster.com/dictionary/pinfire	Merriam-Webster. (n.d.). Pinfire. In Merriam-Webster.com dictionary.									Law	Global Terrorism	"The poor aligned pinfire cartridge is accorded on p. 93 its hereditary reputation for being 'Gangsterous because of the protruding pin.'"	https://doi.org/10.9707/23359	Goddard, C., & Shields, J. W. (1954). [Review of From Flintlock to M1]. Military Affairs, 18(4), 210-211.	JURI	Global Terrorism
	EN	noun			U.S. Department of Homeland Security (2012). Semi Autonomous Pipe Bomb End Cap Remover. Retrieved from: https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/Semi-Autonomous%20Pipe%20Bomb%20End%20Cap%20Remover-SAPBER_0.pdf	"A small, explosive device hidden in a pipe or drain, detonated by means of a timer".	https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/pipe-bomb	Merriam-Webster. (n.d.). Pipe bomb. In Merriam-Webster.com dictionary.									Law	Global Terrorism	"Despite the increasing use of pipe bombs, clinicians may be unfamiliar with the type of injuries they cause. This paper describes two incidents of pipe bomb explosions and illustrates the type of injuries sustained by both terrorists and victims."	https://militaryhealth.bham.ac.uk/content/149/1/2	Gibbons AJ, Farmer JN, Key SJ (The Pipe Bomb: A Modern Terrorist Weapon. BMJ Military Health 2003; 149:23-26.	JURI	Global Terrorism
PKK	EN	abbreviation		856257	International Crisis Group (2017). The PKK conflict in the context of EU-Turkey relations. Retrieved from: https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/western-euro-mediterranean/a-turkey/pkk-conflict-context-eu-turkey-relations	"Kurdish separatist group primarily active in part of northern Iraq and southeastern Turkey".	http://www.trackingterrorism.org/group/kongra-gel-lpk-kurdistan-people%E2%98%9A%99-congress-pkk	Tracking Terrorism (2019) Kongra-Gel (KGK) / Kurdistan Peoples Congress / PKK.									Law	Global Terrorism	"In October 2007 the Turkish parliament approved military action for one year against PKK targets across the border in Iraq, a series of strikes began in December, and a ground incursion was initiated in February 2008."	https://www.britannica.co.uk/topic/kurdistan/Workers-Party	Encyclopedia Britannica (n.d.). Kurdistan Workers Party.	JURI	Global Terrorism

plot	EN	noun		Kevin Rawlinson for "The Guardian" (2023). Counter-terror chief reveals 'real threat' of school terror plots. Retrieved from: https://www.theguardian.com/uk-news/2023/sep/16/ico-terror-chief-reveals-real-threat-of-school-terror-plots	"A secret plan by a group of people to do something that is illegal or wrong, usually against a person or government". https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/plot	Collins Online Dictionary (n.d.). Meaning of "plot" in English.		Complot								Law	Global Terrorism	"Moreover, it is a logical, illogical discrepancy where, for example, providing a counterfeit passport to contribute to a terrorist plot would come under all EU harmonisation on counter-terrorism but not recruiting or training through the Internet, encouraging the commission of terrorist offences and even arranging the entrance of new recruits in a training camp." https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=16845641547&uri=CELEX:32007SC1424	52007SC1424. Proposed for a Council Framework Decision extending Framework Decision 2002/475/JHA on combating terrorism + Impact Assessment (COM(2007) 650 final) (SEC(2007) 1429) (*) (SEC(2007) 1424 final *)	JURI	Global Terrorism
plot attack	EN	verb+noun		Martin, N. (2016). Refugees react to Düsseldorf terror plot. Deutsche Welle. Retrieved from: https://www.dw.com/en/refugees-unsettled-after-terror-plot/a-19355346	"Secretly planning an attack". https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/plot-an-attack	Collins Online Dictionary (n.d.). Meaning of "plot an attack" in English.										Law	Global Terrorism	"The Blackburn boy referred to as ROK, was jailed for life in October 2019 for convincing an Australian jihadist, Sedat Besim, then 18, to plot an attack in Melbourne on Anzac Day." https://www.theguardian.com/australia-news/2022/jan/19/14-year-old-boy-convicted-of-terror-charges	Brown, M. (2022). 14-year-old boy one of youngest in UK to be convicted of terror charges. The Guardian.	JURI	Global Terrorism
political asylum	EN	adj+noun		UNHCR. The UN Refugee Agency (n.d.). Forms of asylum. Retrieved from: https://help.unhcr.org/germany/asylum/germany/forms-of-asylum-and-refugee-protection/	"The protection given by a government to foreign people who have left their own country because they disagree with their own government". https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/political-asylum	Cambridge Dictionary (n.d.). Meaning of "political asylum" in English.										Law	Global Terrorism	"Nonetheless, post-World War II developments such as international humanitarian conventions and European integration mean that immigration policies are typically categorized in terms of whether they relate humanitarian rights (to political asylum or family life), labor recruitment (work-based immigration), or the acquisition of full citizenship rights by immigrants." https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0969399806000522	Sofia A. Perez(2015). Immigration Policy. Editor(s): James D. Wright, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition). Elsevier. Pages 662-668. ISBN 9780080978975.	JURI	Global Terrorism
political offence doctrine	EN	adj+noun		van der Wilt, H., & Paulussen, C. (2019). The role of international criminal law in responding to the crime-terror nexus. European Journal of Criminology, 16(3), 315-331. https://doi.org/10.1177/147737081982854	"The political offence doctrine is an exception to the law of extradition, which is defined as the surrender by one nation to another of an individual accused or convicted of an offence outside of its own territory, and within the territorial jurisdiction of the other, which, being competent to try and punish him, demands the surrender". https://www.toronline.org/10.1016/j.tor.2019.05.001	61 Phil. L.J. 288 (1979)Procedural Aspects of the Political Offence Doctrine.										Law	Global Terrorism	"The French approach to the political offence doctrine is perhaps more stringent than that of the United States. Founded in the landmark case of Re Giovanni Gatti, France has followed the rule that the exception extends solely to those individuals whose acts affected only the state, and in no way affected individuals." https://doi.org/10.1016/j.tor.2019.05.001	Christine E. Caverso (1999). Extradition and the International Criminal Court: The Future of the Political Offense Doctrine. 11 Pace Int'L. Rev. 419.	JURI	Global Terrorism
political violence	EN	adj + noun		Néstor Garza, Sandra Rodríguez (2018) 3.03 - Forced Displacement and Local Development in Colombia: Spatial Econometric Analyses. Editor(s): Bo Huang, Comprehensive Geographic Information Systems, Elsevier. Pages 42-56. ISBN 9780128047934, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-409548-9.00663-4	"Political violence includes denial of citizenship or representation, wrongful detention or enslavement, forced eviction, and statelessness." https://doi.org/10.1016/B978-0-12-409548-9.00663-4	O. Schneider, M. Turshen, (2011) Political and Social Violence: Health Effects, Editor(s): J.O. Nriagu, Encyclopedia of Environmental Health, Elsevier, Pages 623-630. ISBN 9780444522728										Law	Global Terrorism	"It is however difficult to define war and to distinguish it from other forms of political violence. When is an armed conflict a war? What are the differences between war, guerrilla, terrorism, occupation, and repression?" https://doi.org/10.1016/B978-0-08-044910-4.00811-7	V. Mamadouh(2009). War. Editor(s): Rob Kitchin, Nigel Thrift, International Encyclopedia of Human Geography. Elsevier. Pages 183-188. ISBN 9780080449104	JURI	Global Terrorism

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

[illegible]

radical beliefs	EL	Ριζοσπαστικές αντιλήψεις	adj + noun		Γενεαίδου-Μακρυνά Μ. (2017). Κριτικός προσανατολισμός για την άρνηση γέννητας και κοινωνικές αντιλήψεις. Ελληνική Επιστήμη. Παιδείας. 29(1), 5-39. https://doi.org/10.12681/epsa.14645	Αντιλήψεις με επαναστατικό ή εξτρεμιστικό χαρακτήρα.		Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (2002). Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, με σχολία για τη σωστή χρήση των λέξεων. 2η έκδοση. Αθήνα.									Law	Global Terrorism	Έπειτα από αυτή τη όραση του Γκράντ καταγράφεται σε επιστολίδια που αποβλήτες στην αποδοχή καθήκοντων με ριζοσπαστικές αντιλήψεις. Οι συνολικά του τον απαρνούσαν και τον αντιμετωπίζουν με καχυποψία."	https://www.birmingham.ac.uk/stories/newsroom/terrorism/terrorism-484.aspx	Εφημερίδα "Η Καθημερινή" (από The Guardian) (2006). Κινητή μηχανή στα διαρκώς ποικιλοτρόπια.	JURI	Global Terrorism
radicalisation / radicalization	EL	Ριζοσπαστικοποίηση	noun		Γεννητής, Ν. & Ρένος, Δ. (2016). Εργασίες της ριζοσπαστικοποίησης, ένα πολυδιάστατο φαινόμενο. Απονομαζική Επιστήμη. 29(16), σελ. 52-66. Ανακτήσι από: https://www.asynonon.gr/files/2016/03/11082016rzsosklop.pdf	"Ο ριζοσπαστικοποίηση ή αλλιώς το φαινόμενο του επαναστατικού χαρακτήρα, ιδεών και ιδαν που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη διαδρομή προορισμένων ενεργειών."	https://www.eurostat.europa.eu/news/ro-translation/2021/02/15/1510961096	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2021). Ριζοσπαστικοποίηση στην ΕΕ. Τι είναι και πως μπορεί να προληφθεί.		Εξτρεμισμός							Law	Global Terrorism	"Η έννοια της ριζοσπαστικοποίησης αναπτύχθηκε για να γίνει κατανοητή γιατί άνδρες νεαρές ηλικίας που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σε δύσκολες δημοκρατικές χώρες προδίδουν σε τρομοκρατικές ενέργειες στην Ευρώπη (εργασία προορισμένης) και γιατί οι νέα αυτή ομάδα πηγαίνουν στη Συρία ή στο Ιράκ για να πολεμήσουν στο πλευρό των Τζιχαντιστών (αλλοδαποί μαχητές)."	https://practice-school.eu/tekgart1/module4/	Preventing Radicalism through Critical Thinking Competences - PRACTICE (n.d.).	JURI	Global Terrorism

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γνωστό ότι το ζήτημα της παγκόσμιας τρομοκρατίας είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, με έντονη παρουσία τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν. Επιπλέον, πρόκειται για ένα θέμα που πρέπει πάντα να προσεγγίζουμε με ευαισθησία αλλά και με τις απαραίτητες γνώσεις. Δυστυχώς, η τρομοκρατική βία δεν δείχνει σημεία εξασθένισης ή τάσεις εξαφάνισης, αντιθέτως αποκτά ολοένα και περισσότερες μορφές και επικεντρώνεται σε διαφορετικά μέρη του κόσμου. Η έρευνα σχετικά με την ορολογία αυτή καθώς και η τεκμηρίωσή της σε πολλές διαφορετικές γλώσσες μπορούν να αποτελέσουν αναμφισβήτητα ένα υπολογίσιμο εργαλείο στη μελέτη και στην προσπάθεια αντιμετώπισης των τρομοκρατικών φαινομένων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σε επίπεδο ορολογίας, γνωρίζουμε ότι η τεκμηρίωσή της διαδραματίζει βασικότατο ρόλο σε πολυάριθμα πεδία, όπου χρησιμοποιείται εξειδικευμένη ορολογία. Ο πολυδιάστατός της χαρακτήρας οδηγεί στην επιτακτική ανάγκη τυποποίησης της ορολογίας, ούτως ώστε να γίνει η μεταφορά της γνώσης και να επιτευχθεί η επικοινωνία επιτυχώς και επαρκώς (Βαλεοντής & Μάντζαρη, 2006). Ο χαρακτήρας αυτός της ορολογίας συνεπάγεται ότι οι ορολόγοι αποκτούν πλέον έναν διπλό ρόλο: είναι τόσο γλωσσικοί σύμβουλοι όσο και τεκμηριωτές (Βαλεοντής & Μάντζαρη, 2006). Ο ΕΛΟΤ, μάλιστα, ορίζει την ορολογία ως «πολυεπιστημονική» αφού υποστηρίζεται από πληθώρα διαφορετικών επιστημών και εξετάζει έννοιες και τις «κατασημάνσεις» τους στην ειδική γλώσσα (ΕΛΟΤ 402, 2008).

Η διαδικασία του σχηματισμού νέων όρων και της τεκμηρίωσής τους δεν μένει, φυσικά, ανεπηρέαστη από το θεματικό πεδίο αλλά και από την ίδια την ιδιότητα του υπεύθυνου για την τεκμηρίωση (Βαλεοντής & Μάντζαρη, 2006). Η Χελιδώνη, μάλιστα, αναφέρει χαρακτηριστικά ότι εάν ο/η ονοματοθέτης/τρια είναι ορολόγος, θα αναλωθεί πιθανότατα στους κανόνες σχηματισμού όρων, εάν πρόκειται για ειδικό του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου, ο σχηματιζόμενος όρος πιθανόν να είναι περισσότερο εξειδικευμένος και λιγότερο κατανοητός, ενώ εάν πρόκειται για μεταφραστή ή μεταφράστρια, τότε η βαρύτητα θα δοθεί στη λειτουργικότητα του όρου που θα σχηματιστεί (Χελιδώνη, 2022).

Αξίζει, επίσης, να επισημανθεί πως ο σχηματισμός όρων δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση αυθαίρετη διαδικασία, αφού είναι αναγκαία η συμμόρφωση με τα Διεθνή Πρότυπα (για παράδειγμα, ISO 704:2000, *Terminology work – Principles and methods* και το αντίστοιχο ελληνικό: ΕΛΟΤ 402:2008 2^η Έκδοση, *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*). Εκτός από την ανάγκη για συμμόρφωση με τα διεθνή και ελληνικά πρότυπα, η διαδικασία σχηματισμού ορολογίας οφείλει να διέπεται και από ορισμένες αρχές (Χελιδώνη, 2022), τις οποίες θα αναλύσουμε αργότερα, στα πλαίσια της ανάλυσης τεκμηρίωσης ορολογίας στα ελληνικά.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Αρχικά, οι όροι θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «υβριδικούς» καθώς, κατά τη γνώμη μου, δεν μπορούν να ενταχθούν όλοι στο ίδιο θεματικό πεδίο. Μέρος της ορολογίας ήταν αμιγώς τεχνικό, αναφερόταν δηλαδή σε ζητήματα εξοπλισμού, είδη και μέρη οπλισμού, αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς, κ.α. Κάποια παραδείγματα τέτοιων τεχνικών όρων είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής: *“pinfire”*, *“percussion cap”*, *“pipe bomb”*, *“primer seating”*, *“projectile”*. Από την άλλη, μεγάλο μέρος της ορολογίας δεν διαθέτει αυτόν τον τεχνικό χαρακτήρα, αλλά αναφέρεται στο νομικό πεδίο. Κάποιοι από τους όρους αυτούς είναι οι ακόλουθοι: *“political asylum”*, *“political violence”*, *“politicide”*, *“political offence doctrine”*. Απαιτείται, έτσι, η εξοικείωση του μεταφραστή και με την νομική ορολογία, αλλά και με την τεχνική – στρατιωτική.

Σε περιπτώσεις ορολογικής εργασίας γενικότερα, είναι επιτακτική η ανάγκη αναζήτησης και χρήσης αξιόπιστων και μόνο πηγών στις γλώσσες εργασίας μας. Οι πηγές αυτές οφείλουν να είναι έγκυρες και το περιεχόμενό τους πρέπει να διασταυρώνεται και να αξιολογείται πάντοτε από τον μεταφραστή.

Το διαθέσιμο υλικό στο διαδίκτυο είναι αναμφισβήτητα ευρύ, ειδικά όσον αφορά όρους σχετικούς με τον οπλισμό, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι πληροφορίες αυτές είναι έγκυρες. Οι δικτυακοί τόποι (κυρίως των ΗΠΑ) που ασχολούνται με τέτοια ζητήματα είναι εξαιρετικά πολυάριθμοι, συχνά όμως απουσιάζει η εγκυρότητα και η εξειδίκευση. Τα πιο αξιόπιστα εργαλεία που είχα στη διάθεσή μου κατά την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας προέρχονταν από δημοσιεύσεις οργάνων της ΕΕ, ευρωπαϊκές βάσεις ορολογίας (IATE), καθώς και δημοσιεύσεις άλλων διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ).

Σημαντικότατη είναι, επίσης, η χρήση του κατάλληλου συγκειμένου, το οποίο μας δείχνει την πρακτική χρήση του όρου μέσα στο γλωσσικό περιβάλλον.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται, βέβαια, στην περίπτωση που ένας όρος μπορεί να αντιστοιχεί σε παραπάνω από ένα θεματικά πεδία. Σ’ αυτήν την περίπτωση πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί ούτως ώστε ο ορισμός καθώς και το συγκεκριμένο που θα επιλέξουμε να αντανakλούν το συγκεκριμένο θεματικό πεδίο πάνω στο οποίο εργαζόμαστε (Global Terrorism) και όχι οποιοδήποτε άλλο. Για παράδειγμα, ο όρος

“*percussion*” μπορεί να αναφέρεται και στην επιστήμη της Ιατρικής αλλά και στη μουσική, ενώ ο όρος “*penalty*” συναντάται συχνά και σε άλλα θεματικά πεδία, όπως η οικονομία ή ο αθλητισμός. Επομένως, η επιλογή των κατάλληλων ορισμών και συγκεκριμένων είναι κρίσιμη για την επιτυχή τεκμηρίωση της ορολογίας, αποτρέποντας τυχόν παρανοήσεις.

Σε γενικές, πάντως, γραμμές, δεν συνάντησα ιδιαίτερες προκλήσεις στη διαδικασία τεκμηρίωσης στα αγγλικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αγγλόγλωσσες πηγές (ηλεκτρονικά λεξικά, βάσεις ορολογίας, παράλληλα κείμενα, άρθρα, κ.α.) ήταν πολυάριθμες και ιδιαίτερα κατατοπιστικές, γεγονός που βοήθησε σημαντικά το έργο της τεκμηρίωσης.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ας επιστρέψουμε τώρα στις αρχές σχηματισμού νέων όρων, στην ύπαρξη των οποίων αναφερθήκαμε στην *Εισαγωγή*. Πρώτον, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, η μορφή του ίδιου του όρου θα πρέπει να διευκολύνει και να επιτρέπει την κατανόηση του περιεχομένου του (έστω και μερικώς) (ΕΛΟΤ 402, 2008).

Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή της γλωσσικής οικονομίας, ο όρος θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συνοπτικός (ΕΛΟΤ 402, 2008). Έχω σεβαστεί την αρχή αυτή στη συντριπτική πλειονότητα των προς τεκμηρίωση όρων, αφού η υπερβολική έκταση του όρου αποτελεί μειονέκτημα το οποίο μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την παράλειψη μέρους του κατά την πρακτική χρήση του (ΕΛΟΤ 402, 2008). Ωστόσο, σε ελάχιστες περιπτώσεις κρίθηκε απαραίτητη η χρήση περιγραφικότερων όρων, καθώς η μονολεκτική απόδοση κρίθηκε ιδιαίτερα δύσκολη, ακόμη και αδύνατη. Τέτοιοι όροι ήταν οι: “*primer cup*”, “*primer pocket*” και “*primer seating*”. Οι πηγές για τους συγκεκριμένους όρους στην ελληνική ήταν πρακτικά ανύπαρκτες, γεγονός που καθιστά την τεκμηρίωσή των όρων αυτών τη μεγαλύτερη δυσκολία που κλήθηκα να αντιμετωπίσω στην παρούσα εργασία. Μελέτησα εκτενώς την αγγλόφωνη βιβλιογραφία ούτως ώστε να κατανοήσω το περιεχόμενο των όρων αυτών, όμως εξαιτίας της έλλειψης αξιόπιστων και διαφορετικών πηγών στη γλώσσα-στόχο, απευθύνθηκα σε στρατιωτικούς και πυροτεχνουργούς, από τους οποίους προτάθηκε η χρήση εκτενέστερης και περιγραφικής απόδοσης των όρων αυτών.

Ακόμη, πρέπει να τηρείται ευλαβικά και η αρχή της γλωσσικής ορθότητας. Αυτό σημαίνει ότι ο όρος πρέπει να βρίσκεται σε πλήρη συμφωνία με τα πρότυπα της φωνολογίας, της σύνταξης και της μορφολογίας της εκάστοτε γλώσσας-στόχου (ΕΛΟΤ 402, 2008). Η αρχή αυτή έχει τηρηθεί επιτυχώς στο σύνολο των όρων της παρούσας εργασίας, καθώς οι όροι που σχηματίστηκαν δεν έρχονται σε κανενός είδους σύγκρουση με τους κανόνες και τα πρότυπα της ελληνικής γλώσσας.

Μεγάλη βαρύτητα πρέπει να δίνεται και στη γλωσσική εντοπιότητα. Παρόλο που ο δανεισμός από άλλες γλώσσες αποτελεί αποδεκτή πρακτική για τη δημιουργία ενός νέου όρου, οφείλουμε να δίνουμε σαφή προτεραιότητα στη γλώσσα-στόχο (ΕΛΟΤ 402, 2008). Έτσι, έδωσα προτεραιότητα στη δημιουργία αμιγώς ελληνικών όρων στο σύνολο της εργασίας, αποφεύγοντας τα γλωσσικά δάνεια από την αγγλική. Για παράδειγμα, ο όρος “*pipe bomb*” αποδόθηκε κανονικά στα ελληνικά ως “*βόμβα*

σωλήνα” παρά το γεγονός ότι σε ελάχιστα (κυρίως ειδησεογραφικά) ελληνικά συγκείμενα εμφανιζόταν ακόμη και αυτούσιος με λατινικούς χαρακτήρες. Εφόσον υπήρχαν συγκείμενα και σχετικές πηγές που επιβεβαίωναν τη χρήση του όρου ως «*βόμβα σωλήνα*», έκρινα ότι ήταν σαφώς προτιμότερη επιλογή, αφού αποσαφηνίζει το περιεχόμενο.

Μία ακόμη αρχή που πρέπει να τηρείται είναι αυτή της γλωσσικής καταλληλότητας, οι σχηματιζόμενοι όροι, δηλαδή, δεν θα πρέπει να προκαλούν σύγχυση ή να παραπέμπουν σε διαφορετικά νοήματα (ΕΛΟΤ 402, 2008). Ταυτόχρονα, ο χαρακτήρας των όρων πρέπει να είναι όσο πιο ουδέτερος γίνεται, χωρίς αρνητικές υποδηλώσεις ή χροιές, ειδικά σε όρους που δεν διαθέτουν εκ φύσεως αρνητικές υποδηλώσεις (connotations) (ΕΛΟΤ 402, 2008). Η τελευταία από τις αρχές σχηματισμού ορολογίας αφορά την παραγωγικότητα και τη συνθετικότητα: ο όρος που σχηματίζεται, δηλαδή, θα πρέπει να μην καθιστά δυσχερή ή αδύνατη την περαιτέρω σύνθεση και παραγωγή συγγενικών όρων (ΕΛΟΤ 402, 2008). Για παράδειγμα, η απόδοση του επιθέτου “*radical*” (από τη σύμφραση “*radical beliefs*”) ως «*ριζοσπαστικός*» δεν εμποδίζει με κανέναν τρόπο την παραγωγή συγγενικών όρων (πχ «*ριζοσπάστης*», «*ριζοσπαστισμός*», κ.α.).

Συνεχίζοντας, ελάχιστοι από τους προς τεκμηρίωση όρους ανήκουν σε παραπάνω από μία θεματικές, γεγονός που αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα. Επομένως, χρειάζεται μεγάλη προσοχή στους ορισμούς και στα συγκείμενα που θα επιλέξουμε. Για παράδειγμα, ο όρος “*percussion*” χρησιμοποιείται ευρέως και στον τομέα της Ιατρικής, ενώ είναι και μουσικός όρος. Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, η «*επίκρουση*» δεν αναφέρεται στην Ιατρική ή στη Μουσική, αλλά στην «*πυροδότηση της εκρηκτικής ύλης με χτύπημα πάνω στο κασούλι*». Άλλο ένα παράδειγμα αποτελεί και ο όρος “*penalty*”, ο οποίος στη συγκεκριμένη περίπτωση αναφέρεται στο νομικό πεδίο ως «*κύρωση*», απαντάται όμως και σε οικονομικά και αθλητικά κείμενα περιβάλλοντα.

Ορισμένοι από τους προς τεκμηρίωση όρους δεν παρουσίασαν σχεδόν καμία πρόκληση, καθώς επρόκειτο για διαδεδομένη ορολογία, όπως για παράδειγμα τα: “*propaganda*”, “*radicalization*”, “*radical beliefs*”. Η εύρεση των όρων στη γλώσσα-στόχο δεν ήταν απαιτητική διαδικασία, ενώ υπήρχαν αρκετές αξιόπιστες πηγές που με βοήθησαν στην άντληση των ορισμών και των συγκειμένων.

Αντιθέτως, υπήρξαν όροι που δυσχέραναν σημαντικά τη διαδικασία, καθώς η μεταφορά τους στη γλώσσα-στόχο, την ελληνική, με δυσκόλεψε αρκετά. Αναφορικά με το “*political offence doctrine*”, η κατανόηση του περιεχομένου του πρωτότυπου όρου δεν παρουσίασε δυσκολία, καθώς από τον αγγλικό ορισμό προέκυψε ότι επρόκειτο για «εξαίρεση στο θεσμό της έκδοσης». Ωστόσο, η ελληνόγλωσση βιβλιογραφία ήταν πολύ περιορισμένη. Τελικά, ο όρος αποδόθηκε ως «εξαίρεση πολιτικών εγκλημάτων»: η χρήση της απόδοσης αυτής επιβεβαιώνεται και από επίσημες πηγές τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) όσο και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

Επιπλέον, η απόδοση των “*primer cup*”, “*primer pocket*” και “*primer seating*” αποτέλεσε το μεγαλύτερο σημείο προβληματισμού στην παρούσα εργασία. Αν και η αγγλόγλωσση βιβλιογραφία ήταν αρκετά ικανοποιητική, δυστυχώς δεν θα μπορούσε κανείς να πει το ίδιο και για την ελληνόγλωσση, γεγονός που δυσχέρανε αρκετά το έργο μου. Η απουσία αξιόπιστων πηγών σχετικών με τους εξής όρους δεν άφηνε άλλη επιλογή από την προτίμηση περιγραφικότερων όρων, καθώς οι συγκεκριμένοι όροι δεν θα μπορούσαν να «συμπυκνωθούν» επιτυχώς σε μία ή δύο λέξεις. Οι μοναδικές διαθέσιμες «πηγές» ήταν μηχανές αυτόματης μετάφρασης, οι οποίες για ευνόητους λόγους δεν ήταν κατάλληλες και δεν χρησιμοποιήθηκαν. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, παρά τη γενικότερη ανάγκη για γλωσσική οικονομία, οι τρεις αυτοί όροι αποδόθηκαν περιφραστικά, μετά και από προτροπή στρατιωτικών και πυροτεχνουργών. Αυτή η περιφραστική απόδοση, βέβαια, συνεπάγεται, δυστυχώς, την αδυναμία εύρεσης ακριβούς συγκεκριμένου.

Ακόμη, χρειάστηκε να γίνει κατάλληλη έρευνα και διαχείριση νεολογισμών, όπως για παράδειγμα το “*politicide*”. Πρόκειται για νεολογισμό που έχει δημιουργηθεί με σκοπό την περιγραφή της «εξόντωσης μίας συγκεκριμένης ομάδας λόγω των πολιτικών ή ιδεολογικών της πεποιθήσεων». Στα ελληνικά αποδόθηκε ως «πολιτικοκτονία».

Μία ακόμη παρατήρηση σε επίπεδο πηγών αφορά την ασυμφωνία και τις πολλαπλές αποδόσεις ορολογίας, ακόμη και μεταξύ πηγών της ΕΕ. Ο όρος “*post-conflict peace-building*” αναφέρεται στην ΙΑΤΕ ως «εδραίωση της ειρήνης μετά τις συγκρούσεις», ενώ σε έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παρουσιάζεται ως «αποκατάσταση της ειρήνης μετά τις συγκρούσεις». Παράλληλα, άλλες πηγές κάνουν λόγο ακόμη και για «ανοικοδόμηση της ειρήνης μετά τον πόλεμο» και ούτω καθεξής. Εντέλει, προτίμησα

την απόδοση που προτείνει το Κοινοβούλιο (*«αποκατάσταση της ειρήνης μετά τις συγκρούσεις»*), καθώς η απόδοση που προτείνει η IATE αν και χαρακτηρίζεται ως «αξιόπιστη» από τον δικτυακό τόπο (reliable), δεν απαντάται σε κανένα συγκεκριμένο. Ωστόσο, δεν την απέκλεισα εντελώς, προσθέτοντάς τη στα συνώνυμα του όρου.

Οι κυριότεροι μου στόχοι στην εργασία αυτή ήταν, φυσικά, η δημιουργία και η τεκμηρίωση όρων με σεβασμό τόσο στα διεθνή όσο και στα ελληνικά πρότυπα, αλλά και στις αρχές που αυτά υπαγορεύουν. Σκοπός μου ήταν η δημιουργία όρων με σαφές περιεχόμενο, που να μπορούν να γίνουν κατανοητοί και από το ευρύτερο κοινό, χωρίς δηλαδή να περιορίζεται το πεδίο της επιρροής τους, σε μία προσπάθεια να καταπολεμηθεί η ορολογική προβληματικότητα (Χελιδώνη, 2022). Άλλωστε, το ζήτημα της παγκόσμιας τρομοκρατίας αφορά όλους τους πολίτες του κόσμου και, άρα, το ευρύτερο κοινό πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί τη σχετική ορολογία. Επιπλέον, κατέβαλα προσπάθεια ούτως ώστε οι ορισμοί που τελικά επιλέχθηκαν να είναι σαφείς, περιεκτικοί και κατατοπιστικοί.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, μέσω της παρούσας πτυχιακής εργασίας μου δόθηκε η ευκαιρία να συμβάλλω στο σπουδαίο έργο που επιτελεί η TermCoord και να εργαστώ πάνω σε ένα τόσο σημαντικό, ενδιαφέρον, αλλά και εξαιρετικά απαιτητικό θεματικό πεδίο. Η ερευνητική αυτή εργασία στάθηκε αφορμή για την περαιτέρω ενημέρωση και ευαισθητοποίησή μου σχετικά με ένα τόσο σοβαρό, παγκόσμιο και ευαίσθητο ζήτημα και εμπλούτισα αναμφίβολα τις γνώσεις μου πάνω σε αυτό. Φυσικά, αποκόμισα και πολύτιμες γνώσεις σχετικά με την πρακτική διαδικασία τεκμηρίωσης ορολογίας, η οποία είναι πολυδιάστατη και έχει κρίσιμο ρόλο στη διάδοση της πληροφορίας, αλλά και την επίτευξη της διαγλωσσικής επικοινωνίας και στη γεφύρωση του πολιτισμικού, γλωσσικού και επικοινωνιακού χάσματος στην εποχή μας. Κατά τη γνώμη μου, οι ποικίλες προκλήσεις που προέκυψαν αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς, ενώ οι όροι που σχηματίστηκαν επιτελούν τον σκοπό που πρέπει και βασίζονται στις αρχές που πηγάζουν από τα ελληνικά και διεθνή πρότυπα. Τέλος, μέσω της συγκεκριμένης ερευνητικής εργασίας, η μεταφραστική μου αντίληψη οξύνθηκε σημαντικά, κλήθηκα να πάρω δικές μου αποφάσεις και πρωτοβουλίες σχετικά με τη διαδικασία, εξασκήθηκα σε μεγάλο βαθμό στην αναζήτηση και την αξιολόγηση πηγών και, κυρίως, εξοικειώθηκα με την αποτελεσματική διαδικασία τεκμηρίωσης και τον τομέα της ορολογίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βαλεοντής, Κ., Μάντζαρη, Έ., (2006). «Η γλωσσική διάσταση της ορολογίας: Αρχές και μέθοδοι σχηματισμού των όρων». Στο 1^ο Διεθνές Συνέδριο Μετάφρασης και Διερμηνείας “*Translation: Between Art and Social Science*”. Αθήνα, σ. 1-5.
- ΕΛΟΤ 402 (2008). *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*.
- Χελιδώνη, Β. (2022). *Θεωρία και Πράξη της Ορολογίας: Αρχές και μέθοδοι παραγωγής και διαχείρισης των όρων*. Ανάκτηση από:
<https://www.academia.edu/82012746/%CE%98%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%A0%CF%81%CE%AC%CE%BE%CE%B7%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%9F%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82%CE%91%CF%81%CF%87%CE%AD%CF%82%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%B8%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE%CF%82%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82%CF%84%CF%89%CE%BD%CF%8C%CF%81%CF%89%CE%BD>